

Adroddiad i	Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru	
Dyddiad	19 Ionawr 2026	
Swyddog Arweiniol	Helen MacArthur, Prif Swyddog Tân Cynorthwyl	
Swyddog Cyswllt	Elgan Roberts, Pennaeth Cyllid a Chaffael	
Pwnc	Alldro Dros Dro 2025–26	

PWRPAS YR ADRODDIAD

- 1 Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Aelodau am ragolygon gwariant cyfalaf a refeniw 2025/26, fel yr oedd ar 30 Tachwedd 2025.

CRYNODEB GWEITHREDOL

- 2 Cymeradwyodd Awdurdod Tân ac Achub Gogledd Cymru (yr Awdurdod) gyllideb refeniw net o £51.788m ar gyfer 2025/26, i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol. Er mwyn cynnal y cap cyllideb hwn, cytunwyd ar nifer o fesurau anghylchol, gan gynnwys defnyddio £0.601m o'r cronfeydd wrth gefn.
- 3 Yn seiliedig ar y gwariant hyd at 30 Tachwedd, rhagwelir bellach y bydd y gwariant refeniw yn £51.727 miliwn, sy'n danwariant o £0.061 miliwn. Mae hyn yn cynnwys costau sy'n ymwneud â phrosiectau amrywiol, setliadau cyflog cenedlaethol a symudiadau i gronfeydd wrth gefn.
- 4 Cymeradwyodd yr Awdurdod gyllideb gyfalaf o £6.100m ar gyfer 2025/26, wedi'i hategu gan £2.589m mewn cyllid treigl o flynyddoedd blaenorol. Mae'r rhaglen gyfalaf yn profi llithriad ar gynlluniau, a rhagwelir y bydd gwariant yn £6.295m gyda gofyniad i dreiglo cyllid o £2.800m.
- 5 Mae'r risgiau ariannol allweddol yn dal i ymwneud ag argaeledd y gweithlu, yn enwedig goramser, dyrchafiadau dros dro, a chostau sy'n gysylltiedig â salwch, sy'n cael eu gyrru gan y galw ar yr ochr weithredol a newidiadau sefydliadol. Chwyddiant a phwysau ar y gadwyn gyflenwi sy'n effeithio ar gostau heblaw cyflogau (cyfleustodau, gwasanaethau trydydd parti) a'r rhaglen gyfalaf, yn ogystal ag anwadalrwydd cyfraddau llog a risg ailgyllido ein benthyciadau. Mae'r risgiau hyn yn cael eu monitro'n weithredol gan y Pwyllgor Cyllid a Chaffael Gwasanaethau ac yn cael eu cofnodi ar gofrestr risg yr Awdurdod.

ARGYMHELLION

6 Gofynnir i'r Aelodau:

- i) **nodi'r sefyllfa alldro refeniw a ragwelir a'r llithriad cyfalaf a ragwelir ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26, fel y nodir yn yr adroddiad;**
- ii) **nodi'r risgiau sy'n gysylltiedig â'r alldro dros dro a chydabod bod y ffigurau a ragwelir yn yr adroddiad hwn yn ddarbodus; a**
- iii) **nodi'r cynnig i symud £0.548m i gronfeydd wrth gefn ar gyfer ad-daliad pensiwn Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol.**

ARSYLWADAU GAN Y PANEL GWEITHREDOL/PWYLLGOR ARCHWILIO

7 Nid yw'r adroddiad hwn wedi cael ei ystyried gan yr aelodau o'r blaen.

CEFNDIR

- 8 Bob blwyddyn, mae'n rhaid i'r Awdurdod bennu cyllideb refeniw gytbwys sydd wedi ei chymeradwyo gan yr Awdurdod llawn. Cafodd y gyllideb derfynol ar gyfer 2025/26 ei chymeradwyo gan yr Awdurdod yn ei gyfarfod ar 20 Ionawr 2025. Cadarnhaodd hyn ofyniad cyllideb refeniw net o £51.788m i'w ariannu gan yr awdurdodau lleol cyfansoddol.
- 9 Wrth bennu'r gyllideb, cymeradwyodd yr Aelodau hefyd ystod o fesurau anghylchol sy'n angenrheidiol i gyflawni cydbwysedd ariannol yn 2025/26, a oedd yn cynnwys defnyddio cronfeydd wrth gefn.
- 10 Cyflwynwyd y cynllun cyfalaf o £6.100m i weithgor Craffu ar Gyllideb yr Aelodau ac fe'i cymeradwywyd gan yr Awdurdod hefyd.
- 11 Mae'r adroddiad monitro cyllideb hwn yn rhoi gwybodaeth am y sefyllfa alldro gwariant refeniw a chyfalaf drafft ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26.

GWYBODAETH

Y GYLLIDEB REFENIW

- 12 **Cyflogau:** Mae costau gweithwyr yn cynrychioli dros 70% o'r gwariant gros ac mae cyllideb staffio 2025/26 yn £38.233m, gan gynnwys mesurau a gymerwyd wrth osod y gyllideb i gynnwys gwariant o fewn y ffigur a gymeradwywyd. Fodd bynnag, nodwyd bryd hynny fod y trafodaethau cyflog cenedlaethol yn dal i fynd rhagddynt.
- 13 Roedd y broses o osod y gyllideb yn cynnwys rhagdybiaeth y byddai dyfarniadau cyflog ar gyfer 2025/26 yn 3% ar gyfer yr holl staff. Canlyniad dyfarniad cyflog Ebrill 2025 ar gyfer staff llywodraeth leol oedd cynnydd o 3.2%, gyda'r dyfarniad cyflog i ddiffoddwyr tân hefyd yn setlo ar 3.2% o 1 Gorffennaf 2025 ymlaen.

- 14 **Costau nad ydynt yn ymwneud â chyflogau:** Mae'r rhagolygon ar gyfer costau nad ydynt yn ymwneud â chyflogau yn cyfrif costau sy'n hysbys ac unrhyw ostyngiadau mewn gwariant. Fodd bynnag, mae ansicrwydd yn parhau oherwydd y rhagolygon economaidd cyffredinol a heriau'r gadwyn gyflenwi.
- 15 **Incwm:** Er bod y rhan fwyaf o'r gwariant yn cael ei ariannu o ardoll yr awdurdodau cyfansoddol, ceir incwm gan Lywodraeth Cymru ar gyfer gweithgareddau sy'n cael eu hariannu gan grantiau, yn ogystal ag addaliadau gan gyrff eraill mewn perthynas â'r defnydd o'n hadeiladau. Hefyd, mae'r Awdurdod wedi elwa o incwm ychwanegol o secondiadau a grant untro gan Lywodraeth Cymru i gefnogi chwyddiant cyflogau ar gyfer 2025/26.
- 16 **Cost refeniw cyfalaf:** Mae costau ariannu cyfalaf yn cynnwys costau benthyca a thaliadau refeniw ar gyfer defnyddio asedau cyfalaf. Rhagwelir tanwariant ar y gyllideb hon oherwydd yr oedi wrth gwblhau prosiectau cyfalaf a'r gostyngiad mewn MRP yn dilyn defnyddio CERA (Gwariant Cyfalaf a godir ar y Cyfrif Refeniw).

RHAGOLWG ALLDRO REFENIW AR GYFER 2025/26

- 17 Ar hyn o bryd yn y flwyddyn ariannol mae nifer o risgiau ac ansicrwydd a allai effeithio ar berfformiad ariannol yr Awdurdod yn parhau. Rhagwelir y gallai'r alldro amrywio o adennill costau i danwariant o £0.7m cyn trosglwyddiadau i gronfeydd wrth gefn a glustnodwyd. Fodd bynnag, yn seiliedig ar wariant y flwyddyn hyd yma, mae'r rhagolwg refeniw blwyddyn lawn mwyaf tebygol ar 30 Tachwedd 2025 wedi'i nodi isod, ac mae'n dangos tanwariant o £0.061m.

	Cyllide b (£m)	Rhagolw g (£m)	Amrywia d (£m)	Amrywia d (%)
Gweithwyr	38.233	37.615	0.618	1.6%
Adeiladau	2.818	3.093	(0.275)	-9.8%
Trafnidiaeth	1.327	1.489	(0.162)	-12.2%
Cyflenwadau	6.182	5.843	0.338	5.5%
Taliadau Trydydd Parti	0.367	0.427	(0.060)	-16.5%
Cyllid Cyfalaf a Thaliadau	4.501	3.853	0.648	14.4%
Incwm	(1.039)	(1.141)	0.102	-9.8%
Defnyddio Cronfeydd wrth Gefn	(0.601)	0.548	(1.149)	191%
Rhagolwg Alldro	51.788	51.727	0.061	0.12%

COSTAU GWEITHWYR

- 18 Mae costau cyflogeion yn rhan sylweddol o'r gyllideb (dros 70% o'r costau gros) ac yn cynnwys cyflogau, costau pensiwn, costau recriwtio a hyfforddi, a gwasanaethau ar gyfer cyflogeion, megis gwasanaethau iechyd galwedigaethol.
- 19 Mae'r tanwariant o £0.618m a ragwelir ar gostau gweithwyr yn bennaf oherwydd ad-daliad pensiwn a gafwyd gan y Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol, yn dilyn gwarged yn y gronfa pensiwn. Cynigir trosglwyddo'r tanwariant hwn i gronfeydd wrth gefn er mwyn cefnogi costau sy'n gysylltiedig â phensiynau yn y dyfodol.
- 20 Mae'r gwaith yn parhau i ganolbwyntio ar gynyddu nifer y diffoddwyr tân yn y System Dyletswydd Ar Alwad (RDS) er mwyn mynd i'r afael â'r peiriannau sydd ar gael. Pan osodwyd cyllideb 2025/26, roedd 474 o bersonél yn y System Dyletswydd Ar Alwad, a gwnaed darpariaeth i gynyddu'r capasiti i gael 15 swydd arall. Roedd hyn yn adlewyrchu'r gwelliannau a wnaed yn ystod y blynnyddoedd diwethaf i gryfhau'r capasiti wrth gefn a chynnig darpariaeth hanfodol.
- 21 Fodd bynnag, mae'r tabl isod yn dangos bod hyn yn parhau i fod yn her sylweddol, gyda'r niferoedd gwirioneddol bellach yn is na'r lefel gwreiddiol a gyllidebwyd yn ystod rhan gyntaf y flwyddyn ariannol. Yn galonogol, ar ôl gwaith recriwtio llwyddiannus ym mis Tachwedd 2025, mae nifer y staff wedi cynyddu, a bu gwelliant cymedrol yn y mesur cyfwerth â 100%.

Dadansoddiad System Dyletswydd Ar Alwad	Cyllideb 2025/26	Maw-25	Meh-25	Med-25	Tach-25
Nifer	489	490	487	484	503
Cyfwerth â 100%	390	367	364	357	366

- 22 Mae'r tanwariant yng nghyllideb staff y System Dyletswydd Ar Alwad yn adlewyrchu heriau parhaus o ran recriwtio a chadw staff, yn ogystal ag amrywiadau mewn elfennau cyflog megis ffioedd ymarferion, lwfansau hyfforddi, a thaliadau gweithgaredd.
- 23 Mae recriwtio i swyddi arbenigol o fewn adrannau corfforaethol wedi parhau i fod yn anodd yn ystod 2025/26, a disgwylir tanwariant dros y flwyddyn lawn.
- 24 Arweiniodd adolygiad o'r Adran Diogelwch Tân, a ohiriwyd o 2024/25, at danwariant yn gynharach yn y flwyddyn. Er mwyn cwrdd â'r galw, disgwylir y bydd costau dros dro yn Chwarter 4, a hynny er mwyn cynyddu capasiti'r fîm tra bod gwaith recriwtio parhaol yn mynd rhagddo.

COSTAU NAD YDYNT YN YMWNEUD Â CHYFLOGAU

- 25 Rhagwelir y bydd tanwariant o £0.489m yn y gyllideb nad yw'n ymwneud â chyflogau, sy'n cwmpasu Adeiladau, yr Adran Gludiant, Cyflenwadau, Taliadau Trydydd Parti, a Chyllid a Thaliadau Cyfalaf.
- 26 Mae gwariant nad yw'n ymwneud â chyflogau yn cael ei adolygu'n barhaus gan ddeiliaid y gyllideb, a hynny er mwyn sicrhau bod y blaenamcanion yn parhau i fod yn rhesymol ac er mwyn rheoli costau na ellir eu hosgoi.
- 27 Mae'r rhagolwg adeiladau yn dangos gorwariant sy'n cael ei yrru gan sawl ffactor. Mae'r rhain yn cynnwys caffael contract glanhau newydd, sy'n ymgorffori gofynion glanhau ychwanegol ar gyfer yr orsaf gnewyllyn. Bydd angen arbedion effeithlonrwydd er mwyn gwrthbwysu'r costau hyn yn 2026/27, rydym yn amcangyfrif y bydd yn £0.055m. Yn ogystal, mae £0.047m wedi'i ddyrannu ar gyfer gwaith strategaeth ystadau, a fydd yn cael ei ariannu o gronfeydd wrth gefn os bydd angen, a £0.028m ar gyfer adroddiad cyflwr systemau mecanyddol a thrydanol. Mae pwysau pellach o ran costau wedi codi o waith adweithiol sy'n uwch na'r gyllideb, er bod y rhain wedi'u lliniaru'n rhannol gan ostyngiadau mewn costau cyfleustodau.
- 28 Ers mabwysiadu IFRS 16, mae costau prydles bellach yn cael eu cofnodi o fewn cyllidebau adrannol, e.e. adeiladau neu drafnidiaeth, er mwyn gwella gwelededd gwariant. Ar gyfer 2025/26, mae'r gyllideb gyffredinol ar gyfer y prydlesi hyn o fewn y cyllid cyfalaf. O ganlyniad, mae unrhyw orwariant lleol o fewn adrannau yn cael ei wrthbwysu yn erbyn y gyllideb ariannu cyfalaf.
- 29 Mae taliadau trydydd parti yn fwy na'r gyllideb o £60k a ddyrannwyd, yn bennaf oherwydd cynnydd uwch na chwyddiant yn y Cytundeb Lefel Gwasanaeth (CLG) gyda Heddlu Gogledd Cymru ar gyfer blwyddyn ariannol 2025/26.
- 30 Mae'r pwysau ar gostau a nodir uchod yn cael ei liniaru gan danwariant mewn meysydd eraill. Mae'r prosiectau ymgynghori a drefnwyd naill ai wedi'u gohirio neu wedi'u cyflawni am gost is yn dilyn eu caffael, a bu tanwariant o £0.053m mewn TGCh ac o £0.039 mewn caledwedd.
- 31 Mae'r rhagolwg ar gyfer cyllid cyfalaf ar hyn o bryd o fewn y gyllideb. Mae hyn oherwydd costau prydles sydd wedi gwrthbwysu gorwariant adrannol, a chynlluniau cyfalaf a ariannwyd o refeniw yn ystod 2024/25, sydd wedi lleihau'r isafswm sy'n daladwy ar gyfer darpariaeth refeniw yn 2025/26 o £0.276m.

INCWM

- 32 Yn ogystal â'r ardoll ar yr awdurdodau cyfansoddol, mae'r gyllideb hefyd yn cynnwys yr incwm disgwyliedig o ffioedd, taliadau a grantiau. Mae hyn yn ymwneud yn bennaf ag ailgodi tâl ar adeiladau a rennir gydag endidau eraill a chytundebau lefel gwasanaeth gyda sefydliadau amrywiol.
- 33 Rhagwelir y bydd yr incwm £0.102m yn uwch na'r gyllideb. Mae'r gorgyflawniad hwn oherwydd i'r Awdurdod gael £0.039m trwy werthu cerbydau a £0.051m ychwanegol gan Lywodraeth Cymru i helpu i dalu cost dyfarniadau cyflog uwchlaw'r rhagdybiaeth safonol o 3%. Mae'r cyllid ategol hwn yn adlewyrchu'r setliadau o 3.2% ar gyfer staff y llyfr llwyd a'r llyfr gwyrdd ac mae'n darparu cymorth wedi'i dargedu ar gyfer pwysau cost eleni.

RHAGLEN GYFALAF

- 34 Cymeradwyodd yr Awdurdod raglen gyfalaf gwerth cyfanswm o £6.100 miliwn ym mis Ionawr 2025, gyda £2.589 miliwn ychwanegol yn cael ei gario ymlaen o 2024/25 oherwydd oedi wrth gyflenwi.
- 35 Ers i'r gyllideb gael ei phennu, sicrhawyd cyllid grant Llywodraeth Cymru o £0.570m yn ystod Chwarter 4 2024/25. Bydd eitemau dethol o gynllun cyfalaf 2025/26 yn cael eu gohirio tan 2026/27 i ganiatáu amser i achosion busnes gael eu cwblhau ac i gyd-fynd ag amserlenni gwariant disgwyliedig, o ystyried y broses gaffael estynedig.
- 36 Ar ddiwedd Tachwedd, roedd y gwariant cyfalaf yn £3.797m. Disgwylir i'r rhan fwyaf o gynlluniau gael eu cyflawni o fewn y flwyddyn ariannol hon, gydag amcanestyniad diwedd blwyddyn o £6.295m.
- 37 Oherwydd llithriad yn y rhaglen gyfalaf, rhagwelir cais am gyllid treigl o £2.800m. Ceir rhagor o fanylion yn y tabl cysylltiedig.

Enw/Disgrifiad o'r Prosiect	Cyllideb (£m)	Gwirioneddol £m	Rhagolwg £m	Arian Treigl £m
Fflyd	2.392	1.712	1.712	750
Cyfleusterau	1.513	427	1.288	614
TGCh	232	191	216	0
Gweithrediadau Technoleg	469	257	387	0
Gweithiau adweithiol	1.494	731	1.539	0
Is-Gyfanswm 2025/26	6.100	3.318	5.142	1.364
Cyllideb Dreigl	2.589	479	1.153	1.436
Cynllun Cyfalaf Heb ei Ariannu 2025/26	8.689	3.797	6.295	2.800
Grantiau yn ystod y Flwyddyn				
Cyfleusterau – Y Rhyl	0.648	0.000	0.648	0.000
Cynllun Cyfalaf wedi'i Ariannu 2025/26	0.648	0.000	0.648	0.000

38 Nodir yr arian a ragwelir ar gyfer gwariant cyfalaf isod:

Cyllid	Swm £m
Benthyca	5.859
Cronfeydd Wrth Gefn a Glustnodwyd	1.379
Gwariant cyfalaf a godir ar y Cyfrif Refeniw (CERA)	1.451
Cyllid Grant	0.648
Cyfanswm	9.337

GOBLYGIADAU

Amcanion Llesiant	Mae'r adroddiad hwn yn gysylltiedig ag amcanion llesiant hirdymor GTAGC. Mae cyllid ar gyfer y Gwasanaeth o fudd i gymunedau Gogledd Cymru ac yn sicrhau bod digon o fuddsoddiad yn cael ei wneud mewn seilwaith i alluogi'r gwasanaeth i ddarparu ymatebion brys a gwaith atal ymhell i'r dyfodol.
Cyllideb	Mae'r gyllideb yn cael ei phennu bob blwyddyn yn unol â darpariaeth arfaethedig y gwasanaeth sy'n cynnwys ymateb brys a gwaith atal.
Cyfreithiol	Mae'r Awdurdod yn parhau i gydymffurfio â'i ddyletswydd statudol i gynhyrchu adroddiadau ariannol a chynnal cyllideb gytbwys.
Staffio	Mae rheolaeth ariannol effeithiol yn cefnogi strategaeth hirdymor y gweithlu i sicrhau bod yr Awdurdod yn gallu cyflawni ei gyfrifoldebau.
Cydraddoldeb/Hawliau Dynol/Y Gymraeg	Dim
Risgiau	Caiff incwm a gwariant eu monitro'n ofalus i sicrhau bod gwiriadau o'r gyllideb a gymeradwywyd yn cael eu nodi a'u hysbysu'n briodol i'r Aelodau.